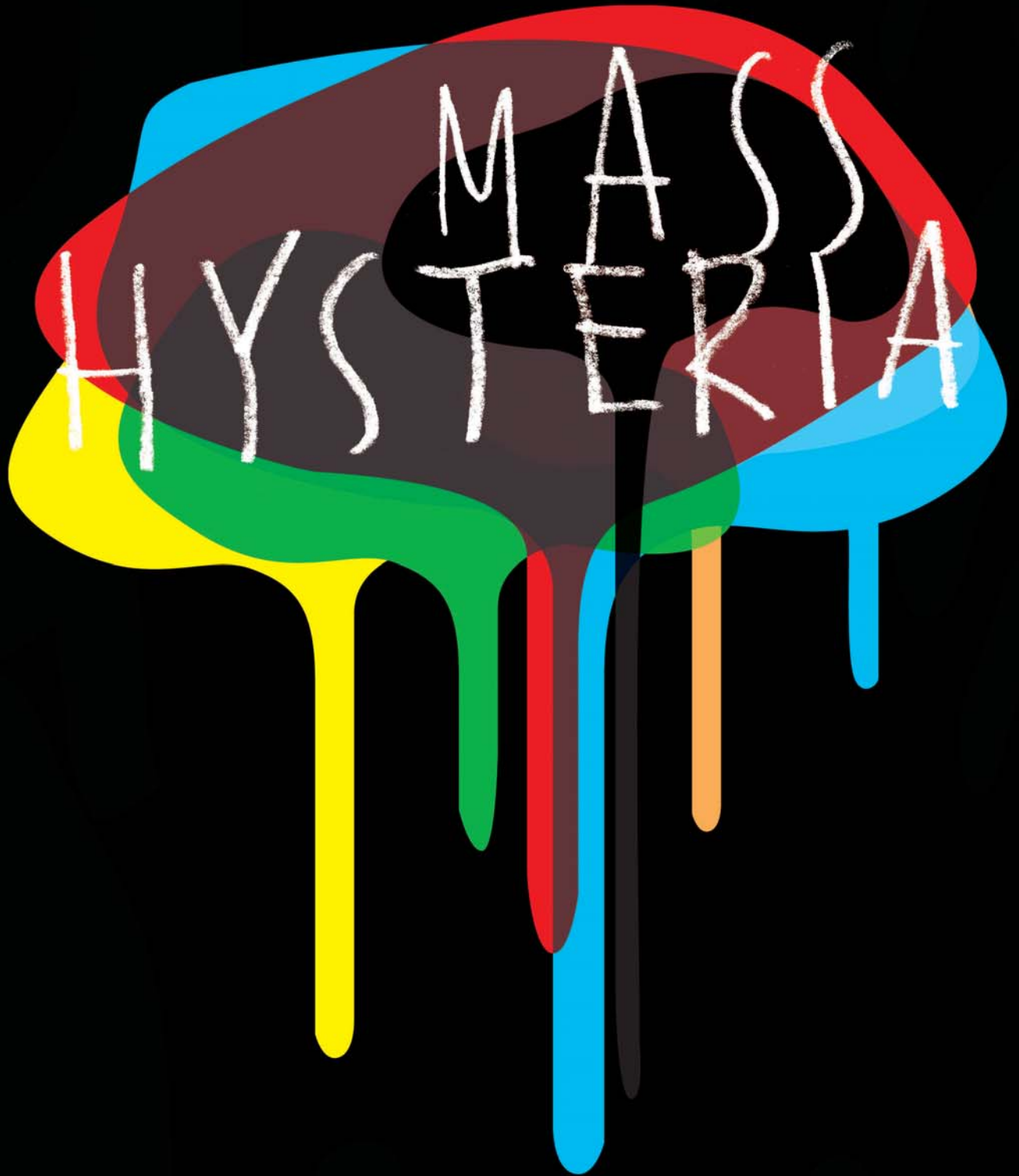

(จักรวาลและอจินไตย)

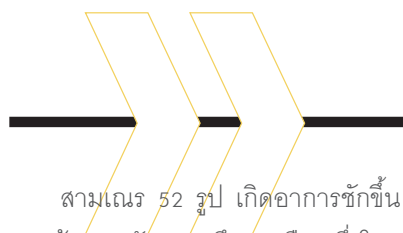

Universe and Unthinkables

คงไม่ใช่เรื่องแปลก หากจะกล่าวถึงโรคระบาดที่สามารถแพร่กระจายติดต่อจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง **เพราะไม่ว่าวิทยาการทางการแพทย์จะก้าวหน้าไปเพียงใดก็ยังมีโรคใหม่ๆ เกิดขึ้นเพื่อสร้างความท้าทายให้วงการวิทยาศาสตร์อยู่มิได้ขาด** แต่ถ้าจะเอ่ยถึงปรากฏการณ์ที่เรียกว่า **โรคระบาดทางจิต** คำๆ นี้คงก่อให้เกิดพายุคำถามในใจใครหลายคนอย่างยากที่จะปฏิเสธได้

คือภาพลวงตาหรือมายาแห่งจิต

สามแฉกรูป 52 รูป เกิดอาการชักขึ้นมาพร้อมๆ กันกลางดึกของคืนหนึ่งโดยหาสาเหตุไม่ได้ แต่ลึกลับมีอาการคล้ายกันคือร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวดหายใจไม่ออก นอนชักดิ้นชักงอ จากการพยายามหาต้นเหตุของอาการไม่พบสิ่งผิดปกติใดๆ ทราบเพียงแต่ว่าก่อนหน้านี้มีสามแฉกรูปได้ไปขุดกระดูกและเหรียญที่ฝังอยู่ใต้ต้นไม้มาแล้วไม่นำไปเก็บที่เดิม จึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่างๆ นานาถึงเรื่องที่เกิดขึ้น นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ และหากจะถามถึงสาเหตุการเกิดอาการประหลาด เชื่อว่าหลายคนคงต้องคิดถึงเรื่องเร้นลับเหนือธรรมชาติก่อนเป็นอันดับแรก แต่จะมีสักกี่คนที่รู้ว่าอาการนี้ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในอาการป่วยทางจิตที่มีชื่อเรียกว่า **โรคอุปาทานหมู่**

โรคนี้อาจไม่ใช่โรคที่เราๆ คุณเคยกันตินัก แต่ในวงการแพทย์ได้มีการศึกษากลุ่มอาการดังกล่าวในวงกว้างมานานแล้ว โรคอุปาทานหมู่ หรือ Mass Hysteria จัดอยู่ในกลุ่มโรคทางจิตเวช ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องของพฤติกรรม บุคลิกภาพ

สติสัมปชัญญะ และความรู้สึกที่มีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป ทำให้ไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นรอบๆ ตัว โดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงของระบบรับสัมผัสตา จมูก หู ทำให้รับรู้ไม่ลง บางทีก็มีการชักเกร็งเหมือนเป็นโรคลมชัก แต่ไม่ใช่โรคลมชัก ซึ่งอาการต่างๆ จะสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ และอาจเกี่ยวเนื่องกับความกลัว โดย Dr. Marc D. Feldman ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าโรคอุปาทานหมู่ (Mass Hysteria) เป็นโรคที่ก่อให้เกิดกลุ่มอาการที่เรียกว่า Mass Sociogenic Illness หรือ MSI ซึ่งมีลักษณะคล้ายไวรัสที่ติดต่อกันได้ ทำให้ผู้คนจำนวนมากรู้สึกว่าตนเองป่วยหนักภายในเวลาไม่กี่นาที และได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาของเด็กนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่รัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ในทุกวัน เด็ก 150 คน จะถูกจัดให้เข้ารับประทานอาหารกลางวันพร้อมกันที่โรงอาหาร เด็กหญิงคนหนึ่งบอกว่าแขนดิ้นของเธอมีรสชาติแปลกไปทำให้เธอรู้สึกคลื่นไส้ จากนั้นจึงลุกไปเข้าห้องน้ำและกลับมา

บอกทุกคนว่าเธอมีอาการท้องเสียด้วยไม่นานเด็กคนอื่นก็เริ่มบ่นถึงรสชาติแขนดิ้นของตัวเอง หลายคนมีอาการปวดหัว ปวดท้อง ซาตามมือและเท้าภายใน 40 นาที เด็ก 63 คนป่วยหนักและถูกนำส่งโรงพยาบาล แต่อีก 7 ชั่วโมงให้หลัง ผลการตรวจที่ออกมาปรากฏว่าเด็กทั้งหมดเป็นปกติ และไม่มีสารปนเปื้อนในอาหารแต่อย่างใด บ่งชี้ให้เห็นว่าเด็กกลุ่มนี้ตกเป็นเหยื่อของอาการ MSI อย่างไม่ต้องสงสัย ซึ่งนับว่าโชคดีที่หลังจากนั้นเด็กทุกคนหายดีในเวลาไม่นาน

แต่ถ้าจะให้พูดถึงการตกเป็นเหยื่อที่แท้จริงของปรากฏการณ์อุปาทานหมู่ คงหนีไม่พ้นเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นเมื่อ 314 ปีก่อน ในปี ค.ศ. 1692 ยุคแห่งการกวาดล้างแม่มด หมู่บ้านแห่งหนึ่งของรัฐแมสซาชูเซตส์ เด็กหญิง 4 คน ตั้งตัวเป็นผู้นำและสร้างความเชื่อให้คนในหมู่บ้านว่ามีแม่มดปะปนอยู่ในหมู่พวกเขาจนชาวบ้านฝังใจในความคิดนี้และเริ่มออกไล่ล่า จนทำให้ผู้บริสุทธิ์เกือบ 50 คน ต้องตกเป็นเหยื่อสังเวียนในเหตุการณ์นี้อย่างไม่มีทางเลือกเสียเลย ในกรณีนี้การกระทำของเด็กหญิงทั้ง 4 คน เป็นเสมือนการจูงใจที่จะเหนี่ยวนำให้ผู้อื่นคล้อยตามตนเองเพื่ออำนาจและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จนทำให้เหตุการณ์ทั้งหมดต้องลงเอยด้วยความสะเทือนขวัญอย่างที่เห็น

เป็นที่สังเกตว่าการเกิดปรากฏการณ์อุปาทานหมู่ มักจะเกิดกับกลุ่มเด็กหญิง และแพร่กระจายออกไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นยังเกี่ยวพันกับความเชื่อท้องถิ่นในเรื่องภูติผีปีศาจอย่างแยกไม่ออก โดยเฉพาะในประเทศไทยที่ยังมีความยึดมั่นในเรื่องนี้อยู่มาก ส่งผลให้เราได้ยินเรื่องราวเร้นลับที่ไร้คำอธิบายอยู่บ่อยครั้ง ดังเช่นเหตุการณ์ที่เด็กนักเรียนหญิงโรงเรียนมัธยมศึกษาตงมะไฟวิทยาชังหวัดสกลนคร กว่า 100 คน เกิดอาการชัก ร้องไห้ และส่งเสียงกรีดร้องโวยวายพร้อม ๆ กัน ขณะร่วมพิธีทำบุญห่อประทูมโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารต้องสั่งปิดโรงเรียนเป็นเวลาถึง 2 วัน จนชาวบ้านบริเวณนั้นต่างโจษจันกันถึงสาเหตุว่าเป็นการปิดโรงเรียนหนีผี เนื่องจากมีการขยายถนนหน้าโรงเรียนทำให้บรรดาวิญญาณซึ่งอยู่ตามถนนที่ถูกตัดผ่านไม่มีที่อยู่จึงเข้าสิงนักเรียนเพื่อขอศาลเพียงตา ส่วนศาลเพียงตาที่มีอยู่ในโรงเรียนก็เข้าอยู่ไม่ได้เพราะมีเจ้าของแล้ว ซึ่งดูเหมือนจะเป็นเหตุผลที่สนับสนุนในข้างความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณอย่างเต็มที่

แต่เมื่อหันกลับมามองในฝั่งของวิทยาศาสตร์ก็มีคำตอบให้เรื่องนี้เช่นกัน โดยนายแพทย์ปราชญ์ บุณยวงศ์วิโรจน์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้สรุปว่าอาการที่เด็กนักเรียนเป็นครั้งนี้คือปรากฏการณ์อุปาทานหมู่ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Dissociative (Conversion) Disorders เป็นปรากฏการณ์ทางจิตที่พบได้ในทุกภูมิภาคไทย แต่ส่วนใหญ่จะเกิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเกิดจากความเชื่อของท้องถิ่นที่โดยมากมักเกิดในกลุ่มเด็กหญิง เมื่อมีความเครียด วิตกกังวล หรือผิดหวังจากการเรียน เรื่องเพื่อนหรือครอบครัว ร่วมกับการถูกกระตุ้นด้วยความเชื่อบางอย่าง จะทำให้เกิดอาการได้ง่าย และเมื่อเกิดอาการขึ้น 1 คน คนอื่นๆ จะได้รับความเครียดแผดติดต่อกันไปอย่างรวดเร็วคล้ายโรคติดต่อ แต่เป็นโรคติดต่อทางใจ เนื่องจากยังมีภาวะจิตใจไม่เข้มแข็งเพียงพอทำให้ถูกเหนี่ยวนำทางจิตใจได้ง่าย โดยเฉพาะในสังคมไทยที่มักมีความเชื่อเรื่องภูติผีวิญญาณเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งการรักษาจะต้องเริ่มด้วยการแยกเด็กออกจากกัน โดยเฉพาะคนที่มีอาการมาก หรือเริ่มต้นมีอาการเป็นคนแรกๆ ให้กลับไปอยู่บ้าน เพื่อลดการเหนี่ยวนำทางจิตใจให้กับคนอื่น โดยทั่วไปเด็กจะดีขึ้นเอง แต่หากเป็นมากก็จะให้ยาคลายเครียดให้หลับพักผ่อนเพื่ออาการจะได้ดีขึ้นโดยเร็ว

และเมื่อมาถึงตรงนี้ คำถามที่ผุดขึ้นในใจก็คือ ความเครียดหรือความวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ สามารถแพร่กระจายจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง และก่อให้เกิดการแสดงออกอาการทางกายที่รุนแรงในกลุ่มคนจำนวนมากขนาดนั้นได้จริงหรือไม่? หรือแท้จริงแล้วอาจเกิดจากอำนาจของสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติอย่างที่บ้านส่วนใหญ่เชื่อถือ หรือถ้าจะให้ร้ายไปกว่านั้น นี่อาจเป็นเพียงแค่การพร้อมใจกันเล่นละครของกลุ่มคนเพื่อเรียกร้องความสนใจ ดังเช่น 4 สาวแก๊งล่าแม่มดก็เป็นได้ และหากเป็นเช่นนั้น เหตุผลอะไรที่ทำให้คนกลุ่มใหญ่จำเป็นต้องทำพฤติกรรมดังกล่าว? ดูเหมือนจะมีคำถามมากมายเป็นร้อยพันที่ยังคงรอถูกไขข้อสงสัยเหล่านั้นคงถูกทำให้กระจ่างอย่างไม่คลุมเครือได้ไม่ยาก แต่ใครจะรู้... คำถามพวกนี้อาจจะไร้ซึ่งคำอธิบายและยังคงวนเวียนอยู่กับเราไปตลอดกาลก็เป็นได้

Is it a mirage or mental illusion ?

It is so common to talk about the communicable epidemic that can be transmitted from one person to the other in this era. Though the medical science is so sophisticated many new diseases always break out to keep challenging the scientific arena from time to time. Undeniably, the mention of phenomena known as "mental epidemic" might generate countless questions in many minds.

Recently, 52 novices had a spasm simultaneously at night with no reason. Each individual shared the same symptoms. They cried out loud with great pain, experienced breathing difficulty, and writhed restlessly. The thorough diagnosis showed no abnormalities, however. Only one clue available was relevant to superstitious event. Before the occurrence of group spasm, some novices had dug up human bones and coined buried under the tree for fun but didn't put them back in the same place. Criticisms over their misbehavior came out from many people. This kind of phenomena happened several times across the country. If asked about the real cause of the strange symptoms happening to the novices several people might point out to the supernatural matter prior. But how many people know that this kind of symptom is identified as the mental sickness known as *Mass Hysteria*?

To many people, this disease is somewhat unfamiliar. But in the medical arena this abnormality has been widely studied for ages. Mass Hysteria is in the same group with psychiatric disease relating with changed behavior, personality, consciousness, and response. Patient loses consciousness due to the changed tactile, visual, and audio receptors, hence decreasing the perceptive and responsive ability. Sometimes, patient has a spasm like epilepsy. Normally, general symptoms are related with what is in the patient's mind and perhaps reflected his/her fear. Dr. Marc D. Feldman gives definition to Mass Hysteria that it is a kind of disease that leads to Mass Sociogenic Illness or MSI. Similar to contagious virus, MSI can make a group of people feel that they are critically ill within a few minutes. He also cited a case study of many students in one school in Florida, USA. Every day 150 students will have lunch together in the school's canteen. One girl said that her sandwich had different taste, making her nauseating. Then she went to a restroom and turned back to her friends, telling them that she had diarrhea. Soon other children started complaining about the taste of their sandwich. Soon many students had headache and stomachache. Their hands and feet turned numb. Within 40 minutes some 63 students were in severe condition and admitted to hospital. One hour after the medical diagnosis revealed that they were normal and their food were not contaminated. Undoubtedly, this showed that that these children were fallen victim to MSI. Luckily, all students recovered soon.

The historic event that unveiled the real vulnerability to MSI phenomenon occurred in 1692 or 314 years ago, the era of eliminating witches. In a village of Massachusetts, four girls took the lead role and convinced villagers that there were many witches living in their community. Vil-

lagers believed their words and then started a witch hunt. As a result, 50 innocent people were fallen prey to the mass sacrifice inevitably. In this case, the four girls' effort was aimed at persuading other individuals to agree with their belief. Obviously, their yearning for power or perhaps their immaturity led to the horrible end.

Noticeably, the MSI phenomenon often befalls with girls and proliferates very rapidly. Besides, it also inseparably correlates with local belief on superstition. In Thailand, many people still adhere to this credence tenaciously. Consequently, we always hear about many supernatural stories that have no explanation. At the Dong Mafai Witthaya Secondary School in Sakon Nakhon Province, more than 100 girls concurrently had a spasm, cried, and screamed deafeningly as participating in the merit-making ceremony in the school's auditorium. Subsequently, the school's director had an order to close the school for two days. Villagers living near the school spread the rumor that the school's temporary close-down was to run away from ghosts. They believed that the widening of an old road in front of the school had left many spirits who dwelled there for years "homeless" so they had to possess the students to ask for a new ceremonial shrine since the existing one in the school had already been occupied. This seemed to be a reason fully supporting the supernatural belief.

Meanwhile, in the scientific arena there are answers for this mystery. According to Dr. Prad Boonyawongwiroj, the permanent Under-Secretary of a Ministry of Public health, the MSI phenomenon is in the category of Dissociative (Conversion) Disorders which relates with mental abnormality and can be found prevalently in all regions of the country, the northeastern part in particular. Besides, this mental illness also

stems from local belief and often happens with those girls who are tense, worried, or upset with their study, friends, or family. Also, when they are stimulated by some beliefs they will easily develop the mental disorder. When it occurs to one person the result can ripple so fast like a contagious disease but it is a sort of mental epidemic. Those with vulnerable mind will be induced easily. And the situation can get worse especially in Thai society where superstitious belief is still prevalent. The effective treatment is to separate those with mental disorder, especially those who are in critical condition from the normal person immediately. To reduce the mentally persuasive influence on others, the first patient must be sent back home before the symptoms are spread to other individuals. Normally, the children will get well soon. The severe cases have to take a sedative to make them sleep well and recover soon.

At this point, many questions might come across many minds. Can stress or worry spread from one person to the other? Is it true that it can cause severe physical disorders to such a large group of people? Or maybe this mental sickness is controlled by the supernatural power believed by most villagers, isn't it? Worse still, or is this simply a quack show of some people who would like to draw attention from the public just like those young four witch hunters? If these interpretations are the possible answers but what is the real reason that leads the people to perform such a behavior? It seems that there are still countless mysteries waiting to be unlocked by the right key. One day in the future when the technology is progressed extremely these doubts might be elucidated effortlessly. But who knows these mysteries might have no explanation at all and are still the integral parts of our life everlastingly.